

Яе «Крыж»

Ці ведаеце вы, што такое дасканаласць? Гэта — новы беларускі прыватны тэатр, які адкрыўся намаганнямі рэжысёра Наталлі-Разалі Родзінай. Як узнікла ідэя стварыць уласны тэатр? Чаму ён атрымаў менавіта такую назву? Пра гэтае і многае іншае наш карэспандэнт даведалася ў гутарцы з яго стваральніцай.

адкрыўся не адразу — за плячыма ў мяне назапасіўся карысны багаж! Планаў і матэрыялаў шмат. Наколькі яны будуць здзяйсняцца, сказаць складана, бо ва ўласным тэатры часта ўзнікае праблема фінансавання.

— **Важна, каб добра прадаваліся квітки?**

— Гэта постфактум, калі спектакль ужо гатовы. Фінансаванне пастаноўкі — гана-рар і рэжысёра, і мастака, і акцёраў. Добра, калі ў адной асобе закладзена адразу некалькі здольнасцей. Вось, напрыклад, я рэжысёр, да таго ж сама музычна афармляю спектаклі, стаўлю пластыку і харэаграфію. Магу зрабіць рэквізіт, касцюмы і на гэтым сэканомиць. Але ж часам здараюцца і непад'ёмныя выдаткі для тэатра.

Спектакль «Крыж» — студэнцкая, акадэмічная работа, для якой усё куплялася і збіралася паступова. А дзе ўзяць сродкі на іншыя спектаклі? Дапамогуць вылучаныя з «Крыжа» квітки? Цяжка сказаць! Гэта камерны спектакль, не для вялікай аўдыторыі. Ды і завоблачныя цэны на квітки не паставіць. Людзі павінны мець магчымасць прыйсці ў наш тэатр...

— **А спансэраванне?**

— Тэатр прыватны, створаны нядаўна, пра яго мала хто ведае. Пакуль мы паказалі толькі адзін спектакль, таму пра дапамогу казаць рана. Калі ж адгукнуцца мецэнаты ці падтрымаюць дзяржструктуры, будзем вельмі ўдзячныя.

— **Прыватных тэатраў у нас не так шмат...**

— Але шмат таленавітых рэжысёраў. І я ўпэўнена, што кожны з іх у думках выношвае ўласны тэатр, дзе зможа цалкам творча ўвасобіць свае ідэі. Калі ў дзяржтэатры яго спектакль па розных прычынах могуць не прыняць, то дзеля ўласнай справы ён зробіць усё. Галоўнае — энтузіязм!

— **А ў вашым тэатры ёсць такі энтузіязм?**

— Безумоўна! Мы кажам: «Нашы акцёры». Вядома, яны працуюць у іншых тэатрах, і не я «давала» іх з самага пачатку. Прапанаваны матэрыял падштурхнуў іх да ўдзелу ў працы.

— **Як вы падбіраеце акцёраў?**

— Дапамагаюць сувязі яшчэ са студэнцкіх часоў. Чытаеш драматургію і, нахваліўшы таго, як мадэль прымярэе сукенку на мадэль, «апранаеш» ролю на акцёра. А пасля чакаеш, як ён выканае пастаўленыя табой задачы, ці стане больш інтэнсіўным. Праца ўзбагачае кожнага з нас.

— **Але ёсць яшчэ і пытанне памяшкання...**

— Гэта заўсёды дастаткова складана. Калі я абараняла дыпломную пастаноўку, то, натуральна, дапамагалі сцены Акадэміі мастацтваў. Калі Касцёл Сымона і Алены прапанаваў паставіць спектакль на «Вербны кірмаш», то мы рэпэціравалі

ў храме «Усіх Смуткуючых Радасць»: там ёсць невялікая зала, зімовы сад. Цяпер дапамог Палац мастацтва. Калі арандуеш нейкае памяшканне, то, натуральна, за яго трэба плаціць.

— **Як вы плануеце прыцягнуць глядачоў?**

— Вядома, сваімі сіламі. У нас ёсць своеасаблівы «піяршычы»: Аляксей Сухадолаў, Алена Чарняўская і інш. Дазволіць сабе дарагу рэкламу мы не можам. У асноўным распаўсюджваем інфармацыю праз інтэрнэт. Нашыя спектаклі павінны быць цікавымі, каб глядачы і сваім знаёмым раілі тэатр «Дасканаласць». Наш прадукт — гэта наша рэклама. Тэатр створаны для шырокага кола людзей. Узроставая група нашага прэм'ернага спектакля — ад пятнаццаці і вышэй.

— **Якія пастаноўкі плануеце?**

— Мне вельмі падабаецца творчасць Льва Талстога, таму ёсць жаданне паказаць «Ганну Карэніну», «Уваскресенне». Акрамя таго хочацца паставіць спектаклі з вялікім складам акцёраў: «Павел Першы», «Царэвіч Аляксей» Дзмітрыя Меражкоўскага (гэта мара яшчэ з Акадэміі). Цікаваць таксама Эрнст Хемінгуэй, Іён Друцэ і іншыя... Яшчэ аднавіла б «Шэры-брэндзі, анёл мой...» нашага беларускага пісьменніка Юрыя Станкевіча. У творы ўздымаюцца сур'ёзныя праблемы наркаманіі, СНІДу, барацьбы за жыццё. Складаная тэматыка, але цікавы аўтарскі почырк. Хацелася б, каб у 1/3 нашага рэпертуару складалі творы беларускіх аўтараў, 2/3 — замежная і руская класіка.

— **На ваш погляд, чаго цяпер бракуе беларускаму прыватнаму тэатру?**

— Грошай. Вельмі шмат энтузіязму, агню, праектаў, ідэй. Усе пытанні ўпіраюцца ў фінансы. Магчыма, яшчэ патрэбна дапамога з боку адміністравання. Але гэта вырашальна. А вось дзе ўзяць грошы, каб стварыць спектакль і прарэкламаваць яго шматгранна? Дзе ўзяць грошы, каб выехаць са спектаклямі на гастролі і займаць, так бы мовіць, сваю пляцоўку...

— **Якім вы бачыце свой будучы дасканалы тэатр?**

— Перш за ўсё, дасканалы тэатр — гэта калі я гляджу спектакль і ён змяняе мяне саму знутры. А калі не, то ён не зменіць і глядача.

Паліна ПЛАТАВА

Даведка «ЛіМа»

22 снежня ў Рэспубліканскай мастацкай галерэі «Палац мастацтва» адбыўся прэм'ерны паказ спектакля «Крыж» новага прыватнага тэатра «Дасканаласць». Пастаноўка зроблена на п'есе класіка беларускай драматургіі Аляксея Дударова.

Дэбют на «Дэбюце»

Беларускі драматург Дзмітрый Багаслаўскі стаў лаўрэатам расійскай Незалежнай літаратурнай прэміі «Дэбют».

Вынікі прэміі традыцыйна падвялі ў Маскве ў снежні. Журы, старшынёй якога гэтым разам быў Павел Санаеў (аўтар аповесці «Пахавайце мяне за плінтусам»), выбірала лепшых маладых літаратараў у шасці намінацыях: «Буйная проза», «Малая проза», «Паэзія», «Драматургія», «Эсэістыка» і «Фантастыка». Лаўрэатам у намінацыі «Драматургія» стаў беларускі аўтар Дзмітрый Багаслаўскі. Прэмія прысуджана за п'есу «Знешнія пабочныя» і «Дзеўкі». Дарэчы, у мінулым годзе Дзмітрый Багаслаўскі таксама адзначыўся на «Дэбюце», увайшоўшы ў шорт-ліст прэміі з п'есамі «Любоў людзей» і «Ціхі шэпэт сыходзячых крокаў».

«Дэбют» — адна з самых прэстыжных прэміяў для маладых літаратараў, якая створана ў 2000 годзе Міжнародным фондам «Пакаленне». Сёлета яна была ўручана ў 14-ы раз. Нагадаем, што ў намінацыі «Драматургія» яе ў розныя гады

атрымалі вядомыя расійскія драматургі Васіль Сігараў і Яраслава Пуліновіч.

Імя Дзмітрыя Багаслаўскага таксама вядомае расійскім тэатрам. Драматург неаднаразова ўваходзіў у шорт-лісты самых прэстыжных конкурсаў: «Еўразія», «Любімаўка», «Конкурс конкурсаў» расійскай Нацыянальнай прэміі «Залатая Маска». Шмат увагі прыцягнула і пастаноўка яго п'есы «Любоў людзей» на малой сцэне Маскоўскага акадэмічнага тэатра імя У. Маякоўскага (рэжысёр Мікіта Кобелеў).

Паглядзець спектаклі па п'есах Дзмітрыя Багаслаўскага ў Мінску можна ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі, дзе кыргызскі рэжысёр Шаміль Дыйканбаеў паставіў спектакль «Ціхі шэпэт сыходзячых крокаў» (сумесны праект з Міжнароднай канфедэрацыяй тэатральных саюзаў). А яшчэ — у Новым драматычным тэатры, дзе дзякуючы Цэнтру візуальных і выканаўчых мастацтваў і фестывалю «ТЕАРТ» час ад часу ідзе дакументальны спектакль «PATRIS», створаны Студыяй альтэрнатыўнай драмы, адным з арганізатараў якой з'яўляецца Дзмітрый Багаслаўскі.

Алена ГАЛАЙ

Вячаслаў Калацэў, загадчык кафедры этналогіі і фальклору БДУКіМ, лідар гурта «Ветах».

— 2013 год для мяне асабіста і для спраў, у арбіту якіх я «ўкручаны» (этнамастацкая адукацыя, навуковы аналіз смыковай і дударскай музыкі, фальклорна-фестывальны рух), цалкам адпавядаў прагнозам Усходняга календара: відавочная пльынасаць, няспынная змена падзей, але выключна ў адпаведнасці са схаванымі касмічна-глыбокімі агульнымі вектарамі, прыярытэтам і працэсамі жыцця наваколля.

Ужо веснавая канферэнцыя ўніверсітэта культуры і мастацтваў «Аўтэнтчны фальклор» сёлета была адзначаная еўрапейскай сенсацыяй — уводзімай ў навуковы зварот відэазапісу дуэта аўтэнтчных падзвіжнікаў дудароў 1939 года. І мне прыемна, што гонар гэтай падзеі з рэктарам Інстытута культуры Беларусі Канстанцінам Рэмішэўскім падзяляю я.

13 чэрвеня, на Ушэсце, па месцавым календары ў вёсках Веткаўскага раёна адбылося Ваджэньне і пахаванне Стралы. Культ продкаў і ўрадлівасці, які ўшаноўваецца яго абрадавымі дзеяннямі, скіраваны на духоўнае і фізічнае здароўе народа і падтрыманне раўнавагі і парадку ў свеце. Сёлета апраунты ў неаўторна прыгожыя неглюбскія строі выкладчыцы і студэнты кафедры этналогіі і фальклору БДУКіМ аказалі даволі моцную і якасную падтрымку шанюўным мясцовым выканаўцам абраду.

Высветліць пытанне пра асабліваці стаўлення да ўласнай этнакультуры літоўцаў і беларусаў дапамагло наведванне ў верасні двух фэстаў: «Вяртанне да вытокаў» на Гродзеншчыне і «Tautų tige» ў Вільнюсе. На маштабны экагрыстычна-камерцыйны віленскі «Кірмаш нацыі» быў запрошаны «Ветах», які мы з Таццянай Пладуновай стварылі яшчэ ў 1997 годзе.

Пасля кастрычніцкіх конкурсаў «Як на рэчыцы было на Фантанцы» і «Містар ЭТНА» я павіншаваў прызёраў — сваіх студэнтаў — і адзначыў, што іх узнагароды абумоўлены арыенцірам на каранёвыя формы культуры Беларусі, інтэграваным у вучэбны працэс. Удзельнікамі конкурсу ў Санкт-Пецярбургу былі прадстаўнікі рэгіянальных школ рускага песеннага мастацтва, майстры фальклору з Марый Эл, Удмуртыі, піццёрскія фальклорныя калектывы. Аднак Гран-пры звёз у Мінск (упершыню ў гісторыі конкурсу) ансамбль «Талака» БДУКіМ. На ўльянаўскім конкурсе наш зямляк атрымаў другое месца — «містар Творчасці».

Варта адзначыць, што канцэптуальныя асновы, закладзеныя калектывам кафедры ў этнакультурнае выхаванне і этнамастацкую адукацыю Беларусі на працягу апошніх год, прыносяць адчувальны плён. І калі ў пачатку стагоддзя нашыя дасягненні адзначаліся знешнімі структурамі (дыплом Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА за «Захаванне нематэрыяльнай культурнай спадчыны» для спецыялізацыі «Этнафонаства»), то цяпер і новы рэктар універсітэта Юрый Бондар нам шмат дапамагае. Таму не дзіва, што ўвесь выпуск гэтай спецыялізацыі 2013 года — магістранты Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, а яе выпускнік Вячаслаў Красулін — ужо аспірант БДУКіМ.

І ўзімку, дарэчы, навуковыя справы кафедры, якая сёлета адзначыла 10-годдзе, не «перакрываюць» творчыя: 11 — 14 снежня «Талаку» запрасілі ў Рыгу, на імпрэзу «Laiksne — 20 gadu jubileja» — фестываль, прысвечаны заснавальнікам фальклорнага руху Латвіі, адкуль наш гурт (згодна з акрэсленай сёлета традыцыяй) прывёз дыплом за першае месца.